

# **IZVJEŠTAJ**

**Prve dvije godine  
svibanj 2000. - svibanj 2002.**

---

Zagreb, svibanj 2002.

## **Sadržaj**

<b>1. O ODRAZU .....</b>	<b>2</b>
VIZIJA .....	2
MISIJA.....	2
<b>2. CILJEVI I VRIJEDNOSTI ODRAZA .....</b>	<b>2</b>
<b>3. OSNOVNE DJELATNOSTI.....</b>	<b>3</b>
PROGRAM RAZVOJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA .....	3
EDUKACIJA I RAD U ZAJEDNICI.....	3
PRIPREMA PRIRUČNIKA I PREVODILAŠTVO .....	4
SUDJELOVANJE U IZRADI STRATEGIJA, ANALIZA, ORGANIZIRANJE SEMINARA .....	4
<b>4. O NAMA:.....</b>	<b>4</b>
INSTITUCIONALNI RAZVOJ .....	5
SEMINARI, KONFERENCIJE, RADIONICE.....	6
ČLANSTVO U MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI .....	6
<b>5. PROJEKTI ODRAZ-A .....</b>	<b>7</b>
1. EDUKACIJA ZA CIVILNO DRUŠTVO PUTEK PARTNERSTVA DRŽAVNE UPRAVE, MEDIJA I NVO.....	7
2. MODEL REVITALIZACIJE I ODRŽIVOG RAZVOJA OTOKA – HVAR.....	7
3. TRENING PROGRAM ZA RAZVOJ I RAD SA ZAJEDNICAMA .....	7
4. MODEL FINANCIRANJA PROJEKATA LOKALNIH ZAJEDNICA.....	7
5. EDUKACIJA KAO POKRETAČ RAZVOJA ZAJEDNICE NASELJENIKA.....	7
<b>6. FINACIJSKI IZVJEŠTAJ .....</b>	<b>9</b>



## **1. O ODRAZU**

ODRAZ - Održivi razvoj zajednice, hrvatska je nevladina, neprofitna organizacija. Udrugu ODRAZ osnovali su u lipnju 2000. hrvatski stručnjaci s područja civilnog društva, s iskustvom u davanju financijskih potpora, organiziranja i vođenja edukacije te pripremi publikacija.

### **Vizija**

Naša vizija je društvo u kojem je osiguran uravnotežen i visokokvalitetan razvoj lokalnih zajednica za dobrobit svih članova i sektora kao i budućih generacija. To znači promjene u sustavima vrijednosti (filantropija), procesima (dogovaranje) i mehanizmima (partnerstva između različitih sektora). ODRAZ se posvetio poticanju i provedbi ovakvih promjena.

Naša je vizija ODRAZ-a ne samo utemeljena i prepoznata, nego i financijski stabilna institucija, s dobro obučenim stručnjacima, posvećenim postizanju visokokvalitetnih rezultata koji će znati odgovoriti na izazove danas i u budućnosti.

### **Misija**

Misija ODRAZ-a je poticanje i jačanje inicijativa u lokalnim zajednicama putem partnerstva, u cilju razvoja praktičnih i prikladnih puteva za poboljšanje stanja lokalnog gospodarstva i okoliša.

#### **Partnerstva u zajednici i održivi razvoj**

Pod partnerstvom u zajednici podrazumijevamo mrežu odnosa i solidarnosti na razini zajednice, čiji je cilj unaprijediti potencijale zajednice putem međusektorskog i multisektorskog pristupa, rezultata pregovora i dijaloga između različitih strana. Partnerstvo u zajednici je ključan element u uvođenju i provođenju održivog razvoja u zajednici.

Pod održivim razvojem podrazumijevamo razvoj koji uravnotežuje kvalitetu života, eko-sustav, zdravlje, tehnologiju i ograničene pristupe prirodnim bogatstvima. To uključuje ublažavanje siromaštva, osiguravanje pristojnog života, dobrog zdravlja i kvalitete života, osnovnih usluga, obrazovanja, dobrobiti obitelji, zapošljavanja, poboljšanje statusa skupina u nepovoljnom položaju, zaštitu prirode i okoliša, održive potrošačke obrasce uključujući izvore energije i druge bitne izvore.

## **2. CILJEVI I VRIJEDNOSTI ODRAZA**

Naš je cilj postojećim i planiranim projektima razvijati učinkovite odnose između neprofitnog i drugih sektora i predstavnika javnosti te osigurati pristup informacijama i stručnu podršku sve široj mreži partnera u zajednici.

Vjerujemo da prihvaćanje potpune uloge neprofitnog sektora tek treba biti ostvareno, kako od strane onih koji oblikuju mišljenje javnosti tako i šire javnosti; ključnu ulogu u tom prihvaćanju predstavlja ostvarivanje konkretnih rezultata na lokalnoj razini, koje



sama lokalna zajednica može razlučiti i vrednovati; kao i činjenica da NVO-i imaju posebnu ulogu u poticanju tog procesa budući da imaju potencijal odgovoriti svojom jedinstvenom energijom na područjima gdje je to potrebno, a gdje lokalna uprava sama nema niti fleksibilnosti niti senzibilnosti za rješavanje; da će u Hrvatskoj NVO-i najbolje moći provoditi svoj posao u partnerstvu s drugim institucijama i drugim segmentima zajednice; da se kapaciteti svih strana u ovome trebaju razvijati i da NVO-i o kojima ovisi takav razvoj, i dalje trebaju znatnu pomoć u stvaranju i provedbi projekata partnerstva.

ODRAZ održava visoke standarde profesionalizma, otvorenosti i transparentnosti što je od početka bio naš zaštitni znak. Smatramo da svatko ima pravo znati principe na kojima je zasnovana naša organizacija.

ODRAZ potiče aktivno sudjelovanje građana u procesima donošenja odluka koje se odražavaju na njihove vlastite živote kao i lokalne zajednice u preuzimanju odgovornosti za svoj sadašnji i budući razvoj na održivi način.

ODRAZ je razvio vlastiti sustav upravljanja, uključujući aktivan i nezavisan Upravni odbor. Vjerujemo da je dobro upravljanje ključno u razvijanju povjerenja koje je nužno da bi projekti partnerstva bili uspješni. Također je važno prihvaćanje nevladinog, neprofitnog sektora kao ozbiljnog partnera kako u izgradnji civilnog društva, tako i u ekonomskom i društvenom oporavku, koji je Hrvatskoj potrebniji sada nego ikada ranije.

### **3. Osnovne djelatnosti**

#### **Program razvoja neprofitnih organizacija**

Tijekom provođenja USAID-ovog Programa razvoja neprofitnih organizacija (u početku kao zaposlenici Academy for Educational development -AED) dodatno smo ojačali iskustvo u radu s neprofitnim sektorom te posebno razvili vještine procjene, osmišljavanja, pripreme i provođenja projekata, kao i njihovog nadzora i evaluacije.

U okviru Programa kao najvažnije rezultate izdvajamo:

- ◆ edukaciju edukatora koju je završilo 17 polaznika. Oni danas djeluju kao treneri i konzultanti za udruge na području cijele Hrvatske i institucionalno su okupljeni u tri udruge – EOS, SMART i Nit.
- ◆ edukaciju/tehničku pomoć za više od 40 udruga diljem Hrvatske
- ◆ osnutak tri centra za podršku udruga u Rijeci, Osijeku i Splitu
- ◆ izdavanje priručnika za NVO-e – Kuharica za udruge
- ◆ izdavanje prijevoda praktičnog vodiča Mott fondacije “Filantropija u zajednicama Srednje i Istočne Europe”.

#### **Edukacija i rad u zajednici**

- ◆ ODRAZ je inicirao osnivanje udruge CIMA (Centar za inicijative mladih) u Starom Gradu na otoku Hvaru te im pomogao osmisliti i uspješno provesti prvi projekt “Internet klub” koji je osigurao održivost organizacije i otvorio mogućnost bavljenja kulturnim, sportskim i društvenim aktivnostima. Impresionirani rezultatima CIMA-e skupina mladih ljudi iz susjednog mjesta Jelse odlučuje osnovati udruhu (CIMA Jelsa) te su zamolili ODRAZ za pomoć i suradnju.



- ♦ od jeseni 2001. pružena je sustavna tehnička pomoć Zajednici udruga naseljenika Hrvatske (ZUNH) u pripremi i pisanju projekata za natječaj Ureda za udruge Vlade RH, Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država i Finskog veleposlanstva.
- ♦ u srpnju 2001. facilitacija "Pripreme radionice zaštite ekoregije – Velebit", u organizaciji Zelene akcije

#### **Priprema priručnika i prevodilaštvo**

- ♦ u prosincu 2001. izdan je priručnik "Putokaz za djelotvoran rad lokalne zajednice", autorski rad dvije članice ODRAZ-a
- ♦ u tijeku je dovršenje prevođenja i pripreme knjige Paola Freire "Pedagogija potlačenih" čija se promocija planira do ljeta 2002.

#### **Sudjelovanje u izradi strategija, analiza, organiziranje seminara**

- ♦ temeljem ugovora s **Uredom za udruge Vlade RH**, tijekom listopada 2001. među ministarstvima i drugim tijelima uprave provedena je procjena prioritarnih potreba za financiranjem udruga u 2002. godini. Na osnovu pripremljenog izvještaja određena je lista prioriteta i sukladno tome financirat će se udruge u 2002. godini.
- ♦ u okviru projekta "Ojačavanje lokalnih zajednica" **Svjetska banka** je organizirala u srpnju 2001. godine seminar u Budimpešti, ODRAZ je bio partner u odabiru sudionika, organizirao i pripremio rad fokus grupe te izradio izvještaj za regionalnu radionicu World Bank Instituta u Budimpešti.
- ♦ kao ugovorni partner **Svjetske banke** ODRAZ je sudjelovao u organiziranju i provođenju radionice "Razumijevanje i jačanje socijalnog kapitala kao imperativa razvoja Hrvatske" koja je održana u Zagrebu u ožujku 2002.
- ♦ ODRAZ je u siječnju 2002. izradio dokument "Pregled i ocjena napretka u provedbi Agende 21 u Hrvatskoj", koji je financirao **UNDP** uz **podršku Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja**, a za potrebe Rio+10 sastanka u Johannesburgu.
- ♦ početkom 2001. godine zaposlenici ODRAZ-a su sudjelovali kao su-autori na pripremi **Strategije zaštite okoliša** u okviru "Strategije Hrvatske za 21. stoljeće", a godinu kasnije sudjeluju i na izradi Šumarske strategije i projektu Ministarstva poljoprivrede i šumarstva "Izrada nacionalnih standarda za certificiranje šuma".

#### **4. O NAMA:**

U protekle dvije godine ODRAZ-ov najuži tim sačinjavali su:

**Lidija Pavić-Rogošić**, dipl.ing. arhitekture - direktorica

- preko dvadeset godina iskustva na projektima lokalne zajednice i radu s mladima, osnivačica nekoliko udruga.
- desetogodišnje iskustvo u Ministarstvu zaštite okoliša i prostornog uređenja s područja planiranja; zaštite okoliša; izrade, donošenja i provedbe propisa; izdavačke djelatnosti; odnosa s javnošću i suradnje s NVO-ima.



- osam godina iskustva u međunarodnim organizacijama (REC, AED), na dodjeli financijskih potpora udrugama i suradnji sa svim sektorima u društvu te izdavačkoj djelatnosti.

**Ivana Laginja**, dipl.ing. poljoprivrede – voditeljica edukacije

- aktivistica u neprofitnom sektoru od 1990. (osnivačica i prva direktorica Suncokreta - Centra za humanitarni rad te osnivačica udruge ZOE - Centar za očuvanje ruralnog nasljeđa).
- dvije godine iskustva u pripremnj fazi projekta Svjetske banke za pomoć obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima pri Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva.
- tri godine voditeljica Programa edukacije za udruge u AED-u uključujući intenzivnu šestomjesečnu obuku trenera.

**Hrvoje Carić**, Mr.sci. zaštite okoliša

- međunarodno iskustvo u pružanju konzultantskih usluga s područja upravljanja okolišem (sustavi EMAS, serija ISO 14000, čistija proizvodnja)
- trogodišnje iskustvo u međunarodnim organizacijama – osmišljavanje, vođenje i nadzor projekata (REC, AED)

**Rade Krnjeta**, dipl. oecc.

- desetogodišnje iskustvo u poslovima financijske revizije
- petogodišnje iskustvo u vođenju financijskog knjigovodstva i upravljanju financijama međunarodnih neprofitnih programa (IRC, AED)

**Sanja Bingula**, dipl. anglist i romanist

- višegodišnje iskustvo u prevođenju stručne i popularne literature
- petogodišnje iskustvo u međunarodnim organizacijama (administrativni poslovi)
- voditeljica projekta prevođenja publikacija.

Uz nas u radu ODRAZ-a sudjelovali su **volonteri**: Lena Stojković, Branka Perišić, Vid Mesarić, Nikolina Bošnjak i Silvija Visinski.

Kao **vanjski stručnjaci** svoj doprinos radu ODRAZ-a dali su: Đurđa Sušec, Đurđica Skelin, Tomislav Kraljević, Danijel Ristić, Branka Bakarić, Višnja Jelić-Mück, Jasminka Ledić, Suzana Paklar, Ksenija Dasović-Zafirović, Vesna Kesić, Anja Bastašić i Ivo Duboković.

I na kraju Upravni odbor ODRAZ-a sačinjavaju ugledni stručnjaci i prijatelji: Maurice Cronly, konzultant iz Velike Britanije i bivši direktor AED-Zagreb; Goran Radman, Microsoft; Agata Račan, Ustavni sud; Gordana Cerjan-Letica, Stomatološki fakultet; Boris Maruna, Hrvatska matica iseljenika, Damir Grubiša, Institut za međunarodne odnose.

### **Institucionalni razvoj**

Svjesni potrebe za stalnom edukacijom i daljnjim razvojem znanja i vještina u ODRAZ-u se radi na stalnom poboljšanju profesionalnih i stručnih kapaciteta. Vlastitim primjerom želimo u praksi ostvariti vrijednosti za koje se zalažemo.

Upravo iz tog razloga sudjelovali smo na treninzima, od kojih izdvajamo:

- ◆ Načini i oblici komunikologije, Horizont, Zagreb, ožujak 2001.
- ◆ Trening za menadžere, Directory of Social Change, London, svibanj 2001.



- ◆ Upravljanje projektima, USAID, Budimpešta, 2001.
- ◆ Strateško i operacijsko planiranje za ODRAZ uz pomoć konzultanta Miljenka Cimeše i Mauricea Cronlya, studeni 2000.
- ◆ Strateško i operacijsko planiranje za ODRAZ uz pomoć konzultantice Libby Cooper iz Charities Evaluation Services iz Londona provedeno je u svibnju i lipnju 2001. te veljači 2002.
- ◆ serija treninga za prevoditelje, Integra, Zagreb.

### **Seminari, konferencije, radionice**

Članovi ODRAZ-a sudjelovali su na brojnim seminarima, konferencijama i radionicama organiziranim u Hrvatskoj na različite teme, na kojima često imamo prilike predstaviti svoja iskustva, projekte ili publikacije. Neki od takvih događanja na kojima smo aktivno sudjelovali:

Godišnja događanja:

- ◆ Dani volonterskog rada u organizacij udruga "MI", Split
- ◆ Regionalni forum neprofitnih organizacija u organizaciji RI-centra, Rijeka
- ◆ Dani udruga u organizaciji Ureda za udruge, Zagreb
- ◆ Forum nevladinih organizacija u organizaciji CERANEO, Zagreb

Ostala događanja:

- ◆ Partnerstvo u privatnom sektoru za održivi razvoj, Zagreb, 2000.
- ◆ Suradnja nevladinih organizacija i državne administracije, Zagreb, 2001.
- ◆ Zaklade lokalnih zajednica, Zagreb, 2001.

### **Članstvo u međunarodnim organizacijama međunarodne aktivnosti**

ODRAZ je od 2001. godine član Europskog fondancijskog centra (EFC) sa sjedištem u Bruxellesu. EFC promovira rad fondacija, bilo privatnih bilo korporativnih, u cilju jačanja filantropije i civilnog društva. Direktorica ODRAZ-a sudjeluje u radu godišnjih skupština i konferencija EFC-a, koje se održavaju na pojedine teme. U 2001. tema je bila jačanje socijalnog kapitala. Također sudjelujemo u radu Inicijative EFC-a za razvoj filantropije u zajednicama.

Direktorica ODRAZ-a također aktivno sudjeluje i na godišnjim sastancima direktora USAID-ovih Dem-net programa za razvoj NVO-a. Na zadnjem sastanku održanom u Kijevu, direktorica ODRAZ-a je održala kratko izlaganje o iskustvima u provođenju Programa razvoja neprofitnih organizacija.

Predstavnica ODRAZ-a je u travnju 2002. sudjelovala na međunarodnoj konferenciji u Barceloni na temu "Rat i izbjeglice, deset godina poslije". To je ujedno bila prilika za daljnje planiranje suradnje s Fundacio Autonomia Solidaria iz Barcelone na razvoju volonterizma i zakladništva u Hrvatskoj.

Predstavnik ODRAZ-a je imao priliku predstaviti model rada u zajednici na konferenciji "Regional and City based Sustainable Production Programs".

ODRAZ je prepoznat kao centar izvrsnosti od strane međunarodnih organizacija, kojima smo često izvor informacija i preporuka (npr. na molbu OEES-a pomogli smo u razvijanju ideja za NVO trening koji je proveo INTRAC; nekoliko organizacija koje su aplicirale na natječaj USAID-a za projekt ECRA dobile su informacije o stanju u područjima od posebne državne skrbi, uključujući Mercy Corps koji je dobio natječaj;

još neke organizacije koje su dobile vrijedne informacije su: Milieukontakt Oost Europa, nizozemska organizacija koja se bavi okolišem; Urban Institute, Community Development Department, University of Georgia; International center for Intersultural Studies iz Londona, Freedom House, etc.).

## **5. Projekti ODRAZ-a**

U 2002. godini ODRAZ namjerava provesti više projekata. Oni su kako sljedi:

### **1. Edukacija za civilno društvo putem partnerstva državne uprave, medija i NVO**

Ovim projektom želi se započeti rad i edukacija dva sektora: državnih tijela uprave i medija, ali u partnerstvu s ta dva sektora. U konkretnom slučaju to su Diplomatska akademija Ministarstva vanjskih poslova i novinari iz različitih medija – Novi list, 2. Program Hrvatskog radija i televizijska emisija “Dobro jutro Hrvatska” koji će biti partneri u provođenju ovog projekta.

### **2. Model revitalizacije i održivog razvoja otoka – Hvar**

FAZA 1: unapređivanje obiteljskog gospodarstva, iniciranje održivog poduzetništva i osnaživanje lokalnih vlasti putem partnerstva

Svrha ovog projekta je pokretanje aktivnosti/projekata u otočkim zajednicama (Jelsa i Stari Grad na Hvaru) koji na lokalnoj razini ostvaraju partnerstva između civilnog društva, profitnog sektora, lokalnih vlasti i građana. Projekt ima vrijednosti modela, doprinosi jačanju lokalnih resursa i vezuje se na postojeće državne i gospodarske programe/mehanizme kako bi potaknuli razvoj.

Poticanjem aktivnosti predviđenih ovim projektom želi se započeti dugoročni proces zaustavljanja depopulacije i negativnih trendova razvoja i degradacije otoka “uvođenjem” održivog razvoja u djelovanje civilnog društva, gospodarstva i lokalnih vlasti.

### **3. Trening program za razvoj i rad sa zajednicama**

Svrha ovog projekta je osposobiti skupinu članova lokalnih zajednica iz cijele Hrvatske za rad na ojačavanju lokalnog stanovništva i poticanju razvoja zajednica te organiziranju i osvještavanju lokalnog stanovništva, a u cilju bržeg širenja znanja o uključivanju stanovništva u sustave donošenja odluka. Na taj način osposobljene i educirane osobe za rad u lokalnoj zajednici postaju generatori novih znanja i vještina potrebnih za rad sa zajednicama.

Ujedno, njihov će zadatak biti daljnja edukacija lokalnog stanovništva o navedenim temama i zajedno s njima provođenje planova djelovanja.

### **4. Model financiranja projekata lokalnih zajednica**

Projekt je osmišljen u cilju postizanja održivosti financiranja projekata i aktivnosti lokalnih zajednica. U prvoj fazi će se provesti istraživanje o postojećim izvorima financiranja, ispitat će se mogućnosti i zainteresiranost iseljeničtva te provesti razgovori sa svim relevantnim dionicima, od lokalnih vlasti do poslovnog sektora. Također će se ispitati konkretne potrebe i mogućnosti na dva pilot projekta te predložiti najadekvatniji model financiranja.

### **5. Edukacija kao pokretač razvoja zajednice naseljenika**





Temeljni cilj projekta je osposobiti vodeće članove Zajednice udruga naseljenika Hrvatske (ZUNH) i njima pripadajuće članice za kvalitetno upravljanje Zajednicom i udrugama članica odnosno da svojom obučenošću doprinesu razvoju i prosperitetu zajednica u kojima rade i djeluju. Navedeni cilj planira se ostvariti sustavnim i prilagođenim edukacijskim programom koji bi sudionike upoznao sa osnovnim znanjima i vještinama nužnim za kvalitetno vođenje i djelovanje u zajednicama.

Stjecanjem specifičnih znanja i vještina izravno bi utjecali na ojačavanje lokalnog naseljeničkog stanovništva kao i poticanje razvoja u zajednicama.

Uz navedeno predviđena je i priprema baze podataka o članstvu ZUNH-a s ciljem prikupljanja podataka o radnim potencijalima kako bi se pomoglo i ubrzalo zapošljavanje te bolje koristili radni potencijali članstva.